

قراردادهای تجارت آزاد صربستان

بر اساس داده‌های اتاق بازرگانی صربستان، قراردادهای تجارت آزاد که توسط صربستان منعقد شده است، وضعیت ممتازی را برای تولیدکنندگان این کشور ایجاد کرده و هم اکنون صربستان به بازار ۱,۳ میلیارد نفری در دنیا دسترسی دارد. وقتی توافقنامه تجارت آزاد با چین نیز اجرایی شود، بیش از ۱,۴ میلیارد نفر به این بازار افزوده می‌شوند و عملاً اندازه بازار جهانی محصولات داخلی صربستان، بیش از دو برابر خواهد شد. البته در چارچوب مذاکرات الحاق به اتحادیه اروپا، صربستان متعهد شده است که در روز الحاق، از تمام توافقات تجارت آزاد دوجانبه خارج شود.

قدیمی‌ترین قرارداد تجارت آزاد امضا شده توسط صربستان، توافقنامه تجارت آزاد جنوب شرقی اروپا (CEFTA) است که در ۱۹ دسامبر ۲۰۰۶ در بخارست پایتخت رومانی امضا شده است. به غیر از صربستان، اعضای این توافقنامه کشورهای آلبانی، بوسنی و هرزگوین، مقدونیه، مولداوی، مونته‌نگرو و UNMIK به نمایندگی از کوزوو هستند که البته بلغارستان، رومانی و کرواسی با عضویت در اتحادیه اروپا از این قرارداد خارج شده‌اند.

اکنون تمرکز صربستان بر اجرای موثر برنامه‌ها و اقدامات لازم برای ایجاد بازار مشترک منطقه‌ای و اجرای مستمر تعهدات حاصل از فرآیند برلین است. این فرآیندها مستلزم مشارکت همه طرف‌ها و انطباق با استانداردها و رویه‌های اتحادیه اروپا است. این رویکرد به ویژه با توجه به ابتکار جدید کمیسیون اروپا برای بالکان غربی به اقتصادهای منطقه این فرصت را می‌دهد تا از مزایای عضویت در اتحادیه اروپا، حتی قبل از اینکه به عضویت کامل آن درآیند، بهره‌مند شوند.

سه سال پس از امضای قرارداد سفتا، در ژانویه ۲۰۰۹، اجرای توافقنامه تجاری موقت بین صربستان و اتحادیه اروپا آغاز شد که این توافقنامه بخشی از توافقنامه ثبات و همگرایی با اتحادیه اروپا (SPP) بود. در پایان سال ۲۰۰۹ اتحادیه اروپا شروع به اجرا کردن موافقتنامه تجاری انتقالی کرد، در حالی که خود SPP در سال ۲۰۱۳ لازم الاجرا شد. صربستان از ادغام تجاری و بازرگانی با اتحادیه اروپا سود قابل توجهی برده است. اتحادیه اروپا به طور سنتی شریک تجاری و کلیدی صربستان بوده و بیش از ۶۰ درصد کل تجارت کالاهای صربستان را در سال ۲۰۲۰ به خود اختصاص داده است و در سال‌های بعد نیز سهم تقریباً مشابهی داشته است. ارزش صادرات صربستان به اتحادیه اروپا نیز از ۳,۲ میلیارد یورو در سال ۲۰۰۹ به بیش از ۱۱ میلیارد یورو در سال ۲۰۲۱ رسیده است که رشد نزدیک به چهار برابری را نشان می‌دهد.

همچنین در دسامبر ۲۰۰۹، قرارداد تجارت آزاد صربستان با کشورهای عضو انجمن تجارت آزاد اروپا (EFTA) یعنی کشورهای ایسلند، لیختن اشتاین، نروژ و سوئیس منعقد شد. یک سال بعد، در سال ۲۰۱۰، قرارداد تجارت آزاد صربستان با ترکیه نیز لازم الاجرا شد که با متمم‌هایی در سال ۲۰۱۸ تقویت شد.

یکی از ویژگی‌های صربستان در بازار صادرات و سرمایه‌گذاری، روابط تجاری خوب با روسیه، بلاروس و قزاقستان و داشتن موافقتنامه‌های تجارت آزاد ویژه با این کشورها است که با موافقتنامه تجارت آزاد بین صربستان و اتحادیه اقتصادی اوراسیا نیز ارتقا یافته است. این موافقتنامه ۲۵ اکتبر ۲۰۱۹ در مسکو تهیه شد و از ۱۰ جولای ۲۰۲۱ لازم الاجرا شده است که شامل واردات و صادرات بدون عوارض گمرکی کالا از صربستان به روسیه، قزاقستان، بلاروس، ارمنستان و قرقیزستان می‌شود. جدیدترین توافقنامه

تجارت آزاد صربستان نیز با بریتانیا و ایرلند شمالی امضا شده است که از ۱۵ جولای ۲۰۲۱ لازم الاجرا شده است.

توافقنامه تجارت آزاد با چین نیز که آخرین مورد از توافقنامه‌های تجارت آزاد صربستان می‌باشد، در ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ در پکن به امضا رسید و طبق توافقات، می‌بایست تا ماه می یا ژوئن ۲۰۲۴ اجرایی شود. چین در حال حاضر نیز مهمترین شریک تجاری صربستان محسوب می‌شود و حجم مبادلات تجاری چین و صربستان در سال ۲۰۲۲ در حدود ۶,۱۵ میلیارد دلار بوده است که از این میزان، صادرات صربستان ۱,۱۷ میلیارد دلار و واردات صربستان ۴,۹۸ میلیارد دلار بوده است.

این توافقنامه، شرایط تجارت دو کشور را آسان‌تر خواهد نمود، اما دراگانا میتروویچ، استاد دانشکده علوم سیاسی دانشگاه بلگراد و موسس و مدیر موسسه مطالعات آسیایی، در ابتدای سال ۲۰۲۳ هشدار داد که باید با این توافقنامه با احتیاط برخورد کرد، در غیر این صورت، کسری تجاری صربستان به نسبت‌های جدیدی خواهد رسید و شرکت‌های خصوصی کوچک و متوسط داخلی نیز که باید پشتوانه پویایی اقتصادی و تامین‌کننده استانداردهای زندگی باشند، توسط کالاهای رقابتی وارداتی از بین خواهند رفت. به گفته وی، کشورهایی نیز وجود دارند که صربستان با آنها توافقنامه تجارت آزاد ندارد، اما حق استفاده از سیستم تعمیم ترجیحات را دارد (مانند کشورهای ایالات متحده آمریکا، ژاپن و استرالیا) که در مورد تعداد معینی از کالاها، نرخ حقوق گمرکی صفر اعمال می‌شود و صربستان می‌توانست از این روش نیز به جای قرارداد تجارت آزاد استفاده کند.

تومیسلاو مومیروویچ، وزیر تجارت داخلی و خارجی صربستان، پس از امضای توافقنامه تجارت آزاد با چین اعلام کرد که از اواسط سپتامبر ۲۰۲۳ کار فشرده برای امضای توافقنامه تجارت آزاد با مصر، کره جنوبی و امارات متحده عربی در حال انجام است.

بر اساس گزارش اخیر اداره آمار صربستان (RZS)، تجارت خارجی این کشور با ۲۰ شریک بزرگ تجاری خود در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۳، حدود ۷۹ درصد از کل مبادلات خارجی این کشور را تشکیل می‌دهد. صربستان در بازه زمانی ژانویه تا ژوئن سال ۲۰۲۳ با ۱۰ کشور اروپایی تراز تجاری مثبت به ارزش حدود ۱,۹ میلیارد یورو داشته است که کشور مونته‌نگرو در رتبه اول آن قرار دارد و تراز تجاری صربستان با این کشور در حدود ۵۳۲,۶ میلیون یورو به نفع صربستان است. از سوی دیگر، کسری تراز تجاری خارجی نیز در ۱۰ کشور به میزان منفی ۳,۹ میلیارد یورو به ثبت رسیده است. در گزارش اداره آمار صربستان آمده است که بیشترین کسری تجاری خارجی در دوره ژانویه تا ژوئن ۲۰۲۳ با چین (با ۱,۶۷ میلیارد یورو) و ترکیه (با ۶۲۲ میلیون یورو) به ثبت رسیده است. پس از این دو کشور، کشورهای فدراسیون روسیه (با ۴۵۹ میلیون یورو)، ایتالیا (با ۳۹۴ میلیون یورو) و آلمان (با ۲۲۷ میلیون یورو) قرار دارند.

منبع:

<https://biznis.rs/vesti/srbija/srbija-preko-sporazuma-o-slobodnoj-trgovini-vec-prisutna-na-trzistu-od-13-milijarde-ljudi-kako-ih-sprovodimo/>